Österreichische Post AG
GZ02Z031765M
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću
Kroatischer Kulturverein im Burgenland
Dr. Lorenz Karall-Straße 23
7000 Eisenstadt/Željezno

Glasilo

Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću

4. DECEMBAR 2024.

Blažene božićne svetke i srićno novo ljeto

Vam želji

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO U GRADIŠĆU.

Diozimatelji i diozimateljice: Hubert Mikel, Stefan Rath, Marjan Pipp, Joži Buranić, Marian Wakounig, Helga Machtinger, Stanko Horvath, Marko Oraže, Gabriela Novak-Karall. *foto: CAN*

Novo formiranje Centra austrijskih narodnih grup

Pandiljak, 9. septembra 2024. održalo se je generalno spravišće Centra austrijskih narodnosnih grup u Austriji (CAN ili Österreichisches Volksgruppenzentrum - ÖVZ). Po 26 ljeti je mag. Marjan Pipp predao peljanje CAN-a. Za novoga predsjednika odabrali su ddr. Mariana Wakouniga, člana Zbora narodnih predstavnikov u Narodnem svetu (u Koruškoj). Na strani će mu stati novo odibrani generalni tajnik CAN-a mag. Joži Buranić, LL.M., predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva i poslanik za narodne grupe u ORF-u. S tim je naslijedio Huberta Mikela ki je duga ljeta vršio tu funkciju.

Generalni sekretar: Joži Buranić, blagajnica: Helga Machtinger, predsjednik: Marijan Wakounig; *foto: CAN*

Novo peljačtvo će preurediti djelovanje CAN-a na potriboće časa. Glavna zadaća CAN-a je podupiranje svih učlanjenih organizacijov pojedinih narodnih grup pri skupnom rješenju političkih, obrazovnih, pravnih, kulturnih, gospodarstvenih i drugih pitanj.

Cilj novoga peljačtva je bolja vidljivost narodnih grup u austrijskoj javnosti ter otvoreni i redovni dijalog s odgovornimi u politiki i na javni mjesti. Novi odbor je isto jasno istaknuo da su narodne grupe važan dio socijalnoga društvenoga života u državi i tako pridonašaju k toleranciji i medjusobnomu razumivanju.

CAN je strateški projekt Središnjega ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i zato dostaje bitna financijska sredstva za djelovanje.

Novi odbor:
Predsjednik: ddr. Marian Wakounig
Potpredsjednica: Eveline Liszt
Generalni sekretar: mag. Joži Buranić, LL.M.
Blagajnica: mag.a Helga Machtinger

Kontrola: Gabriela Novak-Karall, Marko Oraže

Člani kuratorija:
Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću
Hrvatski centar
Narodni svet koroških Slovencev

Posjet iz Pule na Festivalu klapov

Prilikom Festivala Klapov je Hrvatsko kulturno društvo imalo čast, primiti goste sveučilišća Jurja Dobrile iz Pule. HKD će 2025. ljeta jur po 11. put organizirati u suradnji sa sveučilišćem svoje ljetne tečaje za dicu od 13 do 16 ljet. Gospa Vesna Mijatović (glavna urednica sveučilišća) i prorektor prof. dr.sc. Alfio Barbieri su boravili nekoliko dan u južnom Gradišću. Bili su i gosti pri tradicionalnom Festivalu Klapov u Pinkovcu. Sprohodila je je Barbara Buršić od Matice iseljenika. Gospodja Buršić je isto uvezana u jezični tečaj u Puli i pomaže pri organizaciji izletov za naše diozimatelje i diozimateljice u Istri. Svakoljetni sastanki olakšavaju organizaciju i jačaju veze izmedju Gradišća i Istre.

Vesna Mijatović, Barbara Buršić, Joži Buranić, Alfio Barbieri i Sonja Radaković. *foto: HKD*

Sveučilišće gaji veze ne samo s HKD-om nego i stručnom visokom školom u Željeznu. Želja Istarcev bi bila da gradišćanskohrvatski, ali i drugi študenti i študentice apsolviraju neki študijum u Puli (postoji i mogućnost za štipendij sa strane Hrvatske). Fiksirao se je i termin za jezični tečaj 2025. u Puli, i to od 20. do 26. julija. Diozimateljicam i diozimateljem ćedu se ponovo nuditi kot svako ljeto šaroliki programi, jezični tečaji (gradišćanskohrvatski i standardni jezik) i nezaboravljivi doživljaji. Jako smo veseli i srićni da imamo ovako dobre veze u Hrvatsku kade smo uvijek srdačno primljeni.

MK

17. Sajam užitka u Borti

Verena Zeichmann i Helga Machtinger na HKD-štandu. *foto: HKD*

U južnogradišćanskoj Borti se je od 8. do 10. novembra održao opet obljubljeni Sajam užitka. I ljetos su opet bile gradišćanske narodne grupe zastupane.

Oko 150 izlagačic i izlagačev je i ljetos opet bilo zastupano pri Sajmu užitka (Genußmesse) u Borti, ki se je održao jur po 17. put. Pri tom nisu samo stali kulinarski proizvodi u centru pažnje, nego pred svim i način produciranja kot i ideja za pojedine produkte. Pohodnice i pohodniki su tako mogli uživati u dobri vini ali i još nepoznati inovacija i se tako otpravili na put na kulinarsko putovanje.

Za kulturne vrhunce sajma su se i ljetos opet skrbile gradišćanske narodne grupe. Zahvaljujući angažmanu organizatora bortanskoga sajma užitka, Markusu Tuideru, su naime bili opet zastupani UMIZ kot i HKD. Obadva štandi su predstavili različne medije, knjige i igre na madjarskom kot i gradišćanskohrvatskom jeziku. Na pozornici su publiku zvana toga zabavljali tamburaški orkestar i zbor iz Čembe (TOČ) kot i tamburaška grupa Skupčina iz Vincjeta s poznatimi melodijami i jačkami.

HN

IMPRESSUM

Nakladnik i vlasnik medija: Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću (Kroatischer Kulturverein im Burgenland); izdavač: odbor HKD-a; Ulica dr. Lovre Karall-a 23, 7000 Željezno / Eisenstadt; Tel.: +43 2682 66500; ured@hkd.at; tisak: Wograndl, Mattersburg/Matrštof. Layout: Werbeagentur Grafik&Design Erika Toth, Trausdorf/Trajštof. Izdavanje Glasila podupira Savezno kancelarstvo iz lonca za narodne grupe. Gefördert vom BKA aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

Poslidnji sajam 2024. u Filežu

Sajmarke i sajmari ki su bili zastupani na sajmu u Filežu *foto: Okoliš*

Tradicionalno na tretu subotu u novembru ito 16. novembra završava sajmarska sezona u Filežu. I ov put su društvo Okoliš, Hrvatska gospodarska agencija i Revenin ormar priredili šaroliku ponudu u parku uz filešku crikvu. Ov put nisu zabavljali tamburaši nego Alfred Vörös je svirao na rajla. Fileški vinogradari su prodavali Uhudler punč, a dodatna ponuda za sve goste je bilo predavanje o mirisu/duhi. Kolo Slavuj i Hrvatsko kulturno društvo je bilo zastupano s različnimi gradišćanskohrvatskimi knjigami, CD-i i drugimi produkti. Dojdući sajam će biti opet 15. marca 2025.

VEČER PJESME U KLIMPUHU

Po staroj klimpuškoj navadi je i ovo ljeto HKD, sekcija Klimpuh, pozvala (okolo Sv. Katarine) subotu, 23. nov., u krčmu Gregorits na „Večer pjesme“. Ljetos su Klimpušci i Klimpuške „navalili“ u tako velikom broju na ovu priredbu, da je bila krčma opet do zadnjega mjesta puna.

Sekcija Klimpuh je ov put pozvala autoricu iz susjedskoga Cogrštofa, Anu Šoretić na čitanje. Ana je čitala u prvom redu tekste pod geslom: “Katice, Ane i drugi originali ov- i onkraj sela i varoša“ Dialog med mužem i ženom: „Vrime, snig i opstanak svita“ su čitali Ana i Štefan Fabšić iz Željezna. Prem gužve u prepunoj dvorani, su gosti HKD-a uživali živo, šalno i emocionalno čitanje.

I dica OŠ Klimpuh su pod peljanjem dir. Dorise Lipković, pokazala brojnoj publiki, ča su se naučila. S pjesmicami, dialogi, tanci i našimi lipimi hrvatskimi jačkami, još i hrvatskimi šlageri, su oduševila Klimpušce i Klimpuške, ki su s burnim aplauzom dici hvalili na jedinstvenoj predstavi.

Lipo bi pravoda i bilo, da bi većputi čuli i dičje glase na hrvatskom jeziku.

I klimpuški tamburaši i tamburašice su svojim nastupom doprinesli dobar dio, da se je ov večer zaistinu jako dobro ugodao.

Ljuba Palatin-Wild

Isabella i Marie pri tancanju. *foto: Schoretits*

Ana Schoretits i publika pri čitanju. *foto: Schoretits*

Školarice i učiteljice Bafeb-a s predsjednikom HKD-a Jožijem Buranićem po prezentaciji *foto: HKD*

„KARNEVAL ŽIVIN“ u Kugi

Nedilju, 24. novembra su buduće čuvarničarke predstavile hrvatsku verziju kusića »Le Carnaval des animaux«, ku je izdao HKD. Školarice su snimile i CD.

Oko 100 gostov je došlo na prezentaciju hrvatske verzije knjige „Karneval der Tiere“ za ku je Marko Simsa napisao nimški tekst. Prevodile su ovih 15 kratkih tekstov školarice BAfEP-a (Savezne škole za elementarnu pedagogiku u Borti) u školskom ljetu 2023./2024.

Tekst je dobro razumljiv i po opsegu pojedinih pripetenj idealan za dicu. Ako se posluša i muzika, je knjiga u 40 minut pročitana. Tako je i predstava u Kugi durala s govori znatno manje nego uru.

Školarice ovoga školskoga ljeta, ke su snimile i tekste, su predstavile knjigu u Kugi. Glavnu ulogu je imala Jana Danzler, ka je bila pripovidačica. Ostalih šest školaric je recitiralo pojedine životinje.

Ideju za ovu hrvatsku verziju su imale učiteljice BAfEP-a Anita Jugović-Čenar i Jelka Zeichmann-Kočiš. Ovim projektom smo mogle povezati hrvatski jezik i muziku, tako Jugović-Čenar.

Prvi govorač otpodneva je bio novi predsjednik HKD-a Joži Buranić, ki se veseli daljnjemu novomu produktu za dicu. Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću je naime izdavač ove knjige u ku je uložen i CD sa snimkom tekstov i muzike. Ova se je preuzela iz nimške knjige. To je snimka Camerate Beč pod peljanjem Erke Duit iz 2013. ljeta.

U Kugi su dica bila smješćena na livoj i na desnoj strani pozornice, tako da je sredina ostala slobodna za projekciju. Priredba naime nije bila u obliku kazališća ili mjuzikla, nego čitanje s muzikom. Koliko se spominja Jelka Zeichmann-Kočiš, dugoljetna članica Kuge, je ovo bila prva ovakova hrvatska priredba za dicu.

Originalne kipe iz nimške knjige je namoljala Doris Eisenburger, ilustratorica dičjih knjig porijeklom iz Rumunjske. HKD nije preuzeo iz originala fajno, tanko pismo s malimi ukrasi, nego se odlučio za masne štampane slove.

Knjiga Karneval živin je većega formata s tvrdimi koricami i ima 28 stranic i sadržava 17 velikih ilustracijov. Stoji € 18 i se more nabaviti kod HKD-a.

Savjet za hrvatsku narodnu grupu ima novoga predsjednika

Utorak, 3. decembra je Savjet za hrvatsku narodnu grupu imao svoju redovitu sjednicu u saveznom kancelarstvu u Beču. Glavna točka je bila odobrenje predloga za podiljenje savezne subvencije za 2025. ljeto. Uza to se je pri sjednici odibralo novo predsjedničtvo. Za predsjednika je odibran Joži Buranić od Hrvatskoga kulturnoga društva, a za potpredsjednika Harald Ladić od Hrvatske narodne visoke škole, ki nije bio nazoči pri sjednici.

Podilili su se i pinezi na velika hrvatska društva, ka svako ljeto dostanu subvenciju. Za manja seoska i folklorna društva postoji odredjen ključ, polag koga se pinezi podilu. Velika hrvatska društva svako ljeto dostanu svoju baznu subvenciju, tako da moru pokriti stroške za svoju infrastrukturu i personal. Mnogo društav se tuži, da su stroški za uprav ove pozicije znatno narasli. Svenek da je jako teško, najti pravu balancu med onim, ča društva potribuju i svotom, ka stoji na raspolaganje. Od ukupno 24-ih savjetnikov je bilo 16 osobov nazoči. Predlog podiljenja subvencije se je odobrio s dvimi protuglasi.

Stanko Horvath novi potpredsjednik Savjeta RH

Ivana Glamuzina, Stanko Horvath, Zvonko Milas, Ivan Gugan, Zvonko Aničić i Goran Strniša. *foto: A. Handler*

Bivši predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva ddr. Stanko Horvath je novi potpredsjednik Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. To je savjetodavno tijelo Hrvatske vlade, ko ima 55 kotrigov iz različnih društav i institucijov iz cijeloga svita. Horvatha su odibrali prilikom trete sjednice savjeta, ka se je održala od srijede 27. do petka 29. novembra u Zagrebu.
Stanko Horvath je nadomjestio Jasnu Vojnić, ka je nova zastupnica u Hrvatskom saboru i kot takova, već ne more biti kotrig odbora.

Za Gradišćanske Hrvate to čuda znači, jer su zastupani s predstavniki iz Slovačke, Ugarske i Austrije, tako da imaju Gradišćanski Hrvati četire od ukupno 16 glasov.

Hrvatski premijer Andrej Plenković je pri sjednici rekao, da si očekuje velike projekte Hrvatov izvan Hrvatske. Tako su na primjer istaknuli dom Hrvatov u Srbiji, ki da je zanimljiv pokidob je u njem nekoliko društav pod jednim krovom. Tako se moru bolje iskoristiti sinergije a to da je i cilj. Slični projekt bi se tako mogao realizirati i kod nas u Gradišću.

Plenković je uz drugo predstavio stanje društvenoga i ekonomskoga napretka Hrvatske. S tim da Hrvatska gospodarstveno raste i da bude ekonomski jača, će proračun omogućavati već sredstav za konzistentno i kontinuirano izdvajanje pinez za strateške projekte Hrvatov izvan Hrvatske, je izjavio Plenković. Uz druge je Hrvatska na primjer podupirala aktivitete Centra austrijanskih narodnih grup u Austriji.

Zastupniki i zastupnica Gradišćanskih Hrvatov i Hrvatic – Stanko Horvath, Gabriela Novak-Karall, Radoslav Jankovič i Andrija Handler. *foto: A. Handler*

Gradišćanski Hrvati su pri sjednici tematizirali problem hrvatskoga školovanja. Predložili su da se projekt hrvatskih učiteljev i učiteljic, ki kot „native speakeri“ podučavaju u Gradišću zdigne na viši nivo. Uza to su spomenuli dvojezično školstvo u Beču.
Sa strani Gradišćanskih Hrvatov su pri sjednici sudjelivali Gabriela Novak-Karall od Hrvatskoga centra u Beču, Radoslav Janković od Hrvatskoga kulturnoga saveza u Slovačkoj kot i Andrija Handler od Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.
Predsjednik Savjeta je Ivan Gugan iz Ugarske. Ov gremij je osebujno i zbog toga zanimljiv, ar moru pripadniki hrvatske manjine u različni zemlja izminjati iskustvo. Status je i drugačiji u različni zemlja, tako da je to interesantno za sve skupa. Predsjednik gremija je od 2022. ljeta Ivan Gugan iz Ugarske. Sve člane Savjeta, pripadnike Hrvatov izvan RH, imenuje Vlada RH na predlog hrvatskih zajednic iz držav iz kih dolazu.

Adventski koncert u Cindrofu

Tamburica Cindrof pri koncertu *foto: Szoldatits*

Nedilju, 8. decembra je Tamburica Cindrof pozvala u farsku crikvu na adventski koncert. Ernst Golubić, dugoljetni peljač grupe, je na miran i profesionalan način peljao kroz program i s kratkimi hrvatskimi i nimškimi teksti nadopunio ovu priredbu.

Judith Jaidl, predsjednica Tamburice Cindrof, je na početku predstave pozdravila Cindrofke i Cindrofce kot i goste iz cijele okolice. Dva jačkari, Michael Jaidl i Sebastian Marinits, su počvrstili zborni ansambl, a Sebastian se je predstavio i kot solist publiki. A za Rainera Porića, bivšega cindrofskoga načelnika, je bio ov koncert prvi nastup u javnosti.

S instrumentalnom verzijom jačke White Christmas je Tamburica Cindrof otvorila ov adventski koncert. Kroz cijeli koncert je Tamburica Cindrof nudila gostom šarolik repertoar, uključujući poznate narodne božićne jačke – O preželjno vrime ti, Kyrie eleison, Sinak Jezuš, O Betleme, Ča mora to biti – kompozicije bivšega muzikalnoga peljača Ernsta Golubića – Daruj mi, O minute, kot i popularne jačke – Adeste fideles, Noel, Noel, Bijeli Božić, Transeamus, Sretan Božić svakome.

Na svaki način se je opet jednoč pokazalo široko jačkarno bogatstvo ovoga društva. I ako je zbor bio zvanaredan čvrst i zmožan se moraju ipak istaknuti solistice Angelina Hörtnagl, Anna Szorger i Verena Zeichmann. Walter Winter je svim jur jako dobro poznat kot izvrsni solist Tamburice Cindrof a ljetošni gost, Sebastian Marinits, je presenetio publiku svojim divnim glasom.

Buran aplauz oduševljene publike kot i standing ovations su pokazali velik uspjeh ovoga adventskoga koncerta. A po koncertu su svi gosti bili pozvani na skupno druženje i zakipljeno vino kot i na slatko i slano pecivo. Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću je podupiralo ovu priredbu.

Gosti, jubilar i farnik po Sv. Maši zahvalnici *foto: HKD*

Naš bivši predsjednik je slavio šezdesetku

Stanko Horvat, bivši predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva, je 14. decembra proslavio svoj šezdeseti rodjendan. Svečevanje je bilo 7. decembra na ko si je pozvao svoju familiju, rodbinu, prijatelje i prijateljice, da s njimi skupno svečuje. Početak svečevanja je bio u 16 uri u farskoj crikvi na Undi ka je posvećena svetomu Martinu. Mašu zahvalnicu za jubilara je celebrirao farnik dr. Ante Kolić. Po sv. maši su se gosti otpravili u Drfelj, kade je u krčmi Faymann bila priredjena dvorana za svečevanje. U svetačnom okviru je jubilar mogao pozdraviti mnogo gratulantov i gratulantic, ki su se odazvali njegovomu pozivu. U svojem pozdravnom govoru zahvalio se je pred svim njegovoj obitelji - ženi Kingi i kćeri Dariji, majki i rodjakom ali i svim drugim nazočnim, ki su ga sprohadjali i ga još i danas sprohadjaju u različni situacija njegovoga žitka.

Pri sv. maši zahvalnici se je jubilar spomenuo i svojega pokojnoga oca i pokojnih prijateljev. Gosti su se velikim dijelom poznali, tako da je raspoloženje bilo dobro i ugodno od samoga početka. Obiljnu večeru su nadopunila zibrana gradišćanska vina, za desert su uz kavu nudili slasno pecivo. Kad je velikoboništofska Harmonija zasvirala na tambura, se je pravoda i zatancalo. Gosti iz svih krajev Gradišća su si imali puno za povidati a i Harmoniji nisu sfalile pjesme. Odbor s predsjednikom Jožijem Buranićem i

Odbor i uredniki s jubilarom po čestitki. *foto: A. Handler*

ured Hrvatskoga kulturnoga društva su predali svojemu bivšemu predsjedniku poseban skupni dar i s pjesmom Živio, živio, živio čestitali jubilaru. Njegova kćer Darija je s posebnom pjesmicom „Moj tata“ čestitala svojemu ocu.

Stanko je gorljivo i angažirano ali i promišljeno i mudro upravljao društvom, stavljao težišća u djelovanje, sklapao kontakte i radjao ideje. On je stao na raspolaganje za skoro sve društvene aktivitete i termine i to po danu, navečer, kroz tajedan i na vikend. Otvoren je bio za razgovore, posjete, sjednice, predavanja i mnogo drugo. Uza to je još imao i pandiljke (svaki tajedan!) rezervirano za kulturno društvo. Jasno, da je takov angažman bio samo moguć, ako zatim stoji i cijela familija – i njim na ovom mjestu velika hvala!

Dragi Stanko, neka te Gospodin Bog i nadalje blagoslovi i čuva i neka ti naplati sve tvoje trude, ke si uložio u Hrvatsko kulturno društvo. Željimo ti još čuda lipih i srićnih ljet u krugu tvoje obitelji i tvojih najbližih ! Živio, naš jubilar STANKO!

HKD, 7000 Eisenstadt / Željezno, Karallstraße / Karallova ulica 23